

ช้างน้อย

เรื่อง ผศ.ฤดีมน ปริดีสนิท
ภาพประกอบ ชাত্রี แสงพุด

คำนำ

ในการจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ภูมิภาคต้นแบบแต่ละภาคนั้น สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park) ได้มีการเตรียมการคู่ขนานกันไปทั้งด้านกายภาพและเนื้อหาสาระ กล่าวคือในระหว่างที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำลังปรับปรุงหรือก่อสร้างอาคารสถานที่สำหรับห้องสมุดมีชีวิตในรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ก็ประชุมหารือกับบุคลากรในท้องถิ่นและร่วมกันคัดเลือกหนังสือดนตรี และกิจกรรมต่างๆ ไปพร้อมกัน เพื่อเตรียมการด้านหนังสือและสื่อต่างๆ ซึ่งถือเสมือนเป็นจิตวิญญาณของห้องสมุด

โครงการนิทานพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมการทางด้านเนื้อหาสาระ ด้วยเล็งเห็นว่าเรื่องเล่าในแต่ละชุมชนมีทั้งสาระ ความสนุกสนาน และจินตนาการ สืบทอดกันมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น อันล้ำลึก มีความหมายต่อการเชื่อมโยงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการดำรงอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับธรรมชาติ แม้จะเป็นเรื่องเล่าเฉพาะกลุ่มชนในพื้นที่ แต่สาระที่แฝงอยู่ในเนื้อหาเรื่องราวของนิทานนั้นคือคติสอนใจ ซึ่งเป็นความรู้สากลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกหนแห่ง

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ จึงมอบให้มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็กเป็นผู้ดำเนินการประสานงานกับปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันคัดเลือกนิทานเรื่องเล่าพื้นบ้านที่มีคุณค่า มีอิทธิพลต่อความคิดและจินตนาการของเยาวชนในทางสร้างสรรค์ นำมาเรียบเรียงและจัดทำภาพวาดประกอบขึ้นใหม่ เพื่อจัดพิมพ์เป็นหนังสือที่มุ่งเสริมสร้างจินตนาการให้อ่านง่ายและเพลิดเพลิน โดยหวังว่าจะเป็นสื่อจูงใจให้เด็กและเยาวชนทั่วไปสนใจและรักการอ่านมากยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถนำไปประกอบการเล่านิทานในครอบครัว โรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า นอกเหนือจากบทบาทในฐานะผู้จุดประกายแนวคิดห้องสมุดมีชีวิตในประเทศไทย ให้เป็นพื้นที่แสวงหาความรู้ในบรรยากาศการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์และทันสมัยแล้ว สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ยังจะได้ทำหน้าที่ปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็กและเยาวชน บนพื้นฐานของความเคารพและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่น เสริมสร้างการยอมรับความแตกต่างหลากหลาย และใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหานั้น อันจะนำไปสู่สังคมสันติสุขอันเป็นที่สุด

ช้างน้อย

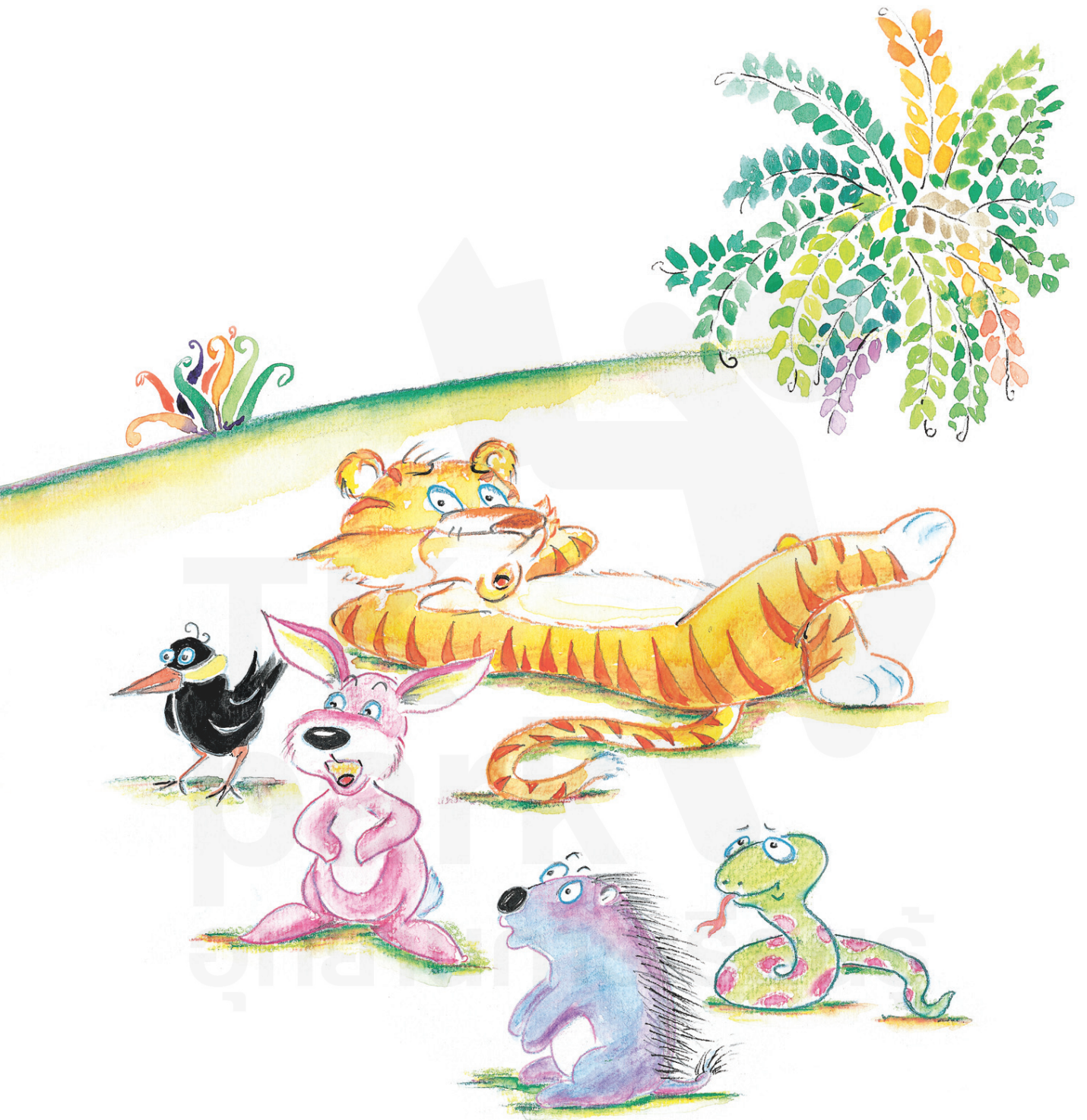
เรื่อง ผศ.ฤดีมน ปริดีสนิท
ภาพประกอบ ชาตรี แสงพุด

ยังมีเจ้าข้างต้อ
อวดว่ามีพลัง

มันถือดีและโอหัง
แข็งแรงกล้าเหนือกว่าใคร

เกรและใจพาล
รังแกเขาเรื่อยไป

เที่ยวระรานสัตว์น้อยใหญ่
ไม่มีใครอยากคบค้า

ลำสัตว์ปลิกตนนนี้
อวดตนเป็นผู้กล้า

ยังอวดดีเหิมอูรา
ลำพองดี้อและทะนง

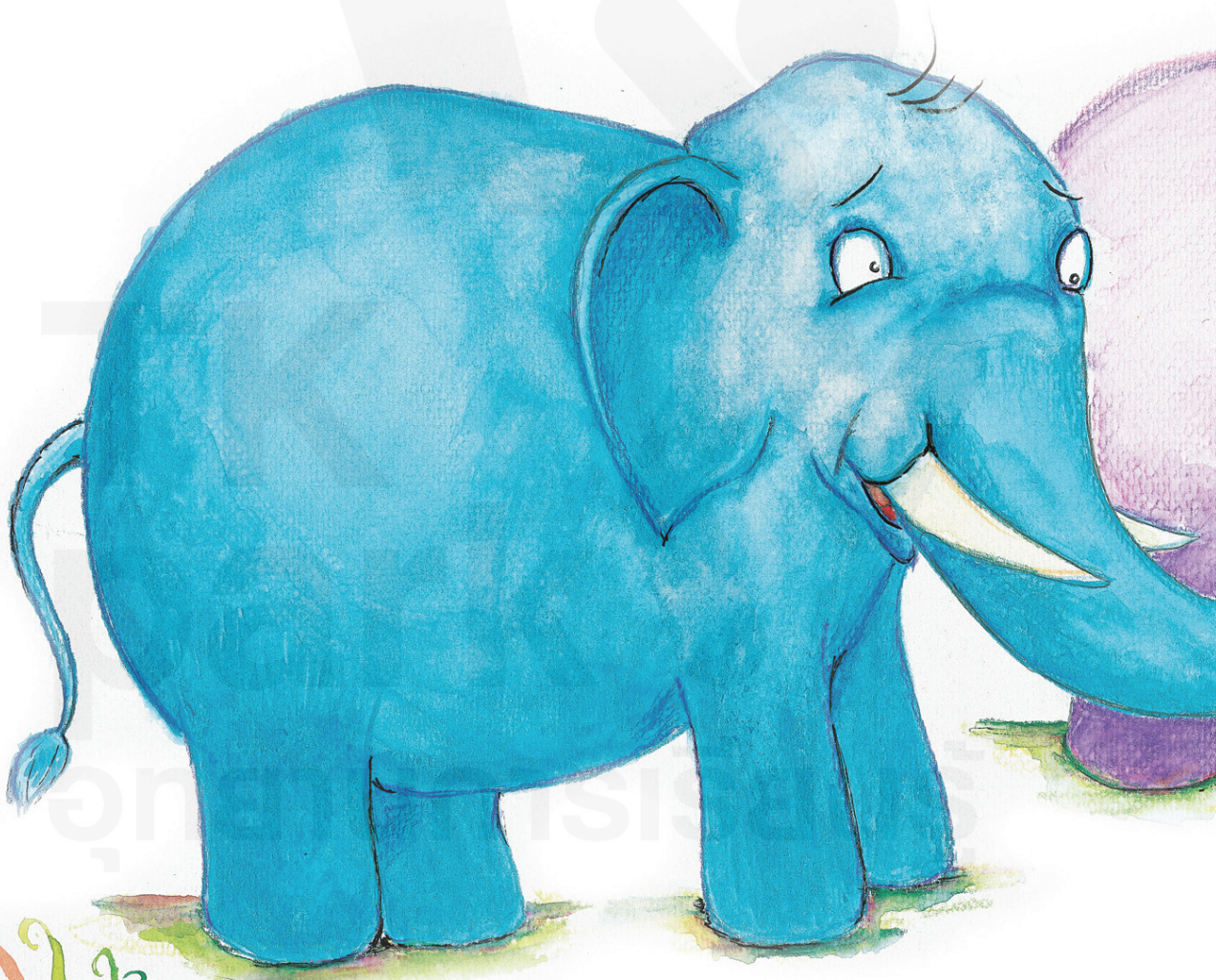

พ่อแม่เฝ้าตากเดือน
คำขอที่ประสงค์

มันแขเขื่อนไม่พะวง
ให้ประพฤติแต่ดิงาม

วันหนึ่งคิกคะนอง
ป่าใหญ่แสนงดงาม

เที่ยวเดินท่องระเรีงตาม
ด้วยอาหารอันอุดม

ห้องธารละหานห้วย
ไข้วงกวนไผ่ลุ่ม

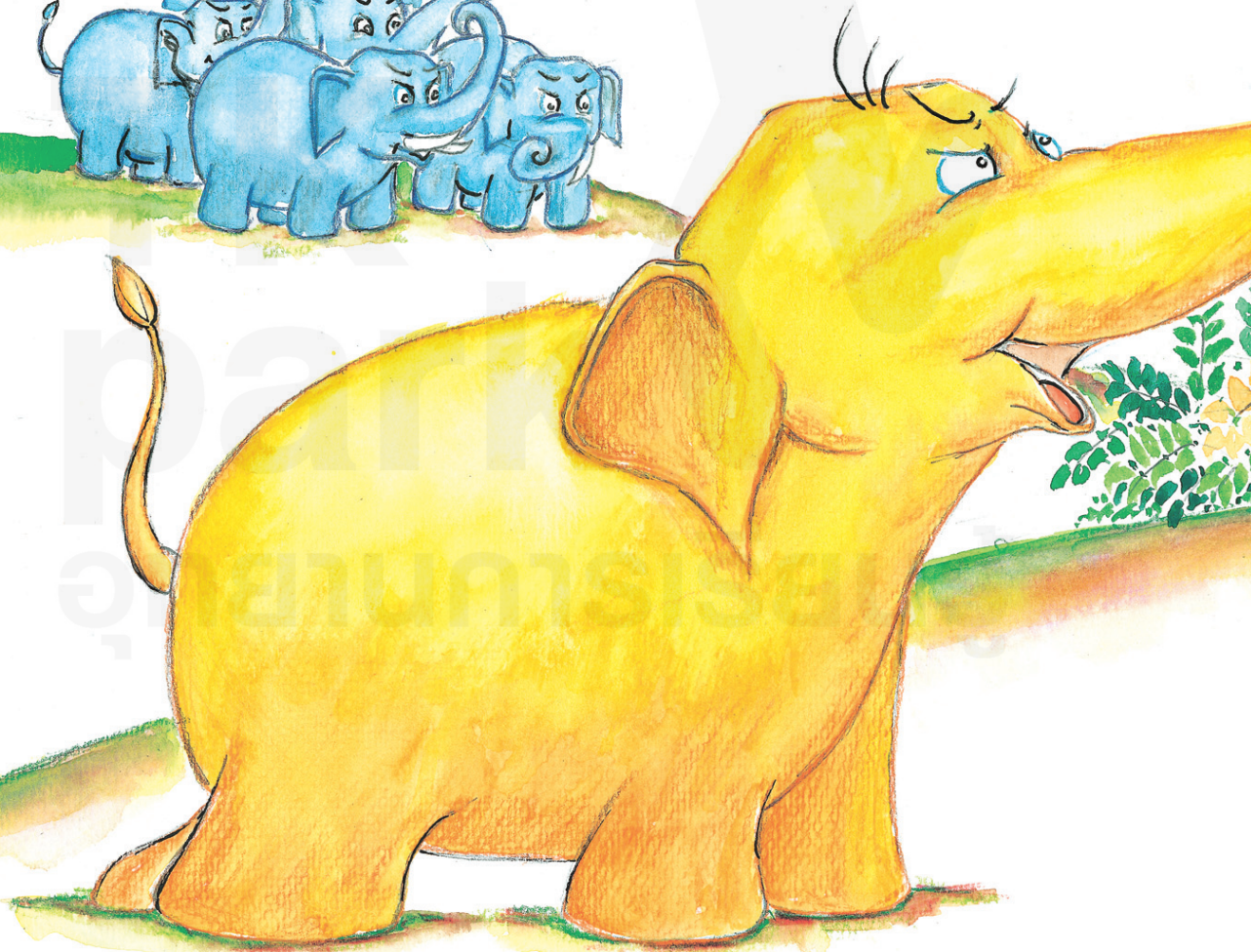
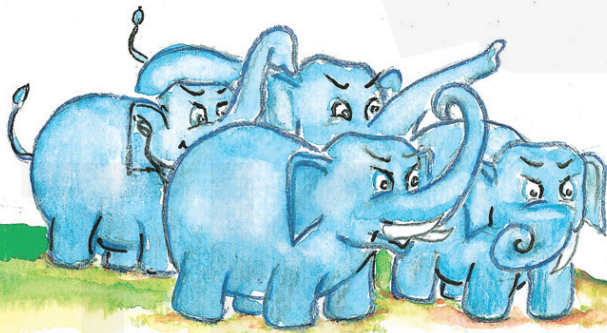
ป่าไผ่สวยสมบูรณ์สม
ไม้หักโค่นเป็นกองกัน

สัตว์ป่าต่างแตกตื่น
กึกก้องทั้งไพรสนธ์

เสียงครืนครืนเป็นอัศจรรย์
ดินหนึ่ต่ายวุ่นวายไป

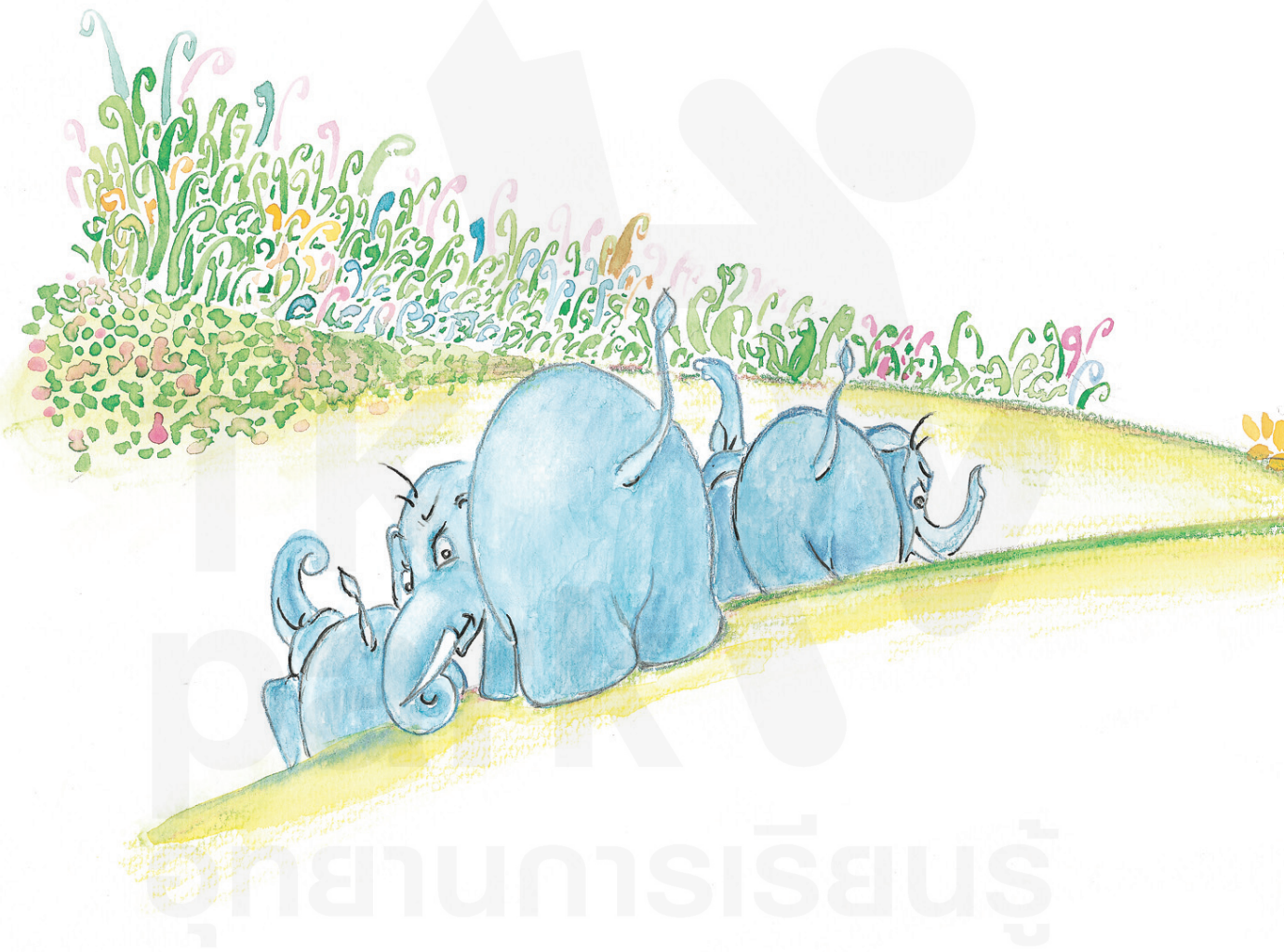
อุทยานการเรียนรู้

โขลงอื่นที่อยู่ป่า

โกรธหนักหนาเล่นเร็วไว

ล้อมรุมโถมแทงให้

จนกายยับพับกับดิน

สุดแสนจะเจ็บปวด
น้ำตาหลังไหลริน

ร้าวรวดทั้งกาย
หมดโหน่งกำลังตน

ร้องขอความเมตตา

ช่วยหน่อยหนาเราทุกข์ทน

ฝูงสัตว์ต่างปลื้กตน

หนีห่างไกลไม่เมตตา

ข้างดีหยุดลำพอง

คิดถึงคำแม่ว่า

หยุดคะนองอวดหาญกล้า

จึงเสียท่าไม่ทำตาม

ผู้เขียนเรื่อง

ผศ.ฤดีมน ปริดีสนิท

- ผศ. ฤดีมน ปริดีสนิท อ.บ., ค.บ., ศศ.ม.
- เกิดวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2482
- สำเร็จการศึกษาอักษรศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2504
- สำเร็จการศึกษาคูศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2508
- สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษา-การสอน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2523
- รับราชการเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนฝึกหัดครูอุดรดิตต์ จังหวัดอุดรดิตต์ พ.ศ. 2508-2510
- ย้ายมารับราชการที่วิทยาลัยอุดรธานี (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี) พ.ศ. 2511-2543
- เกษียณอายุราชการ พ.ศ. 2543
- ปัจจุบันเป็นข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผลงานทางวิชาการ

- หนังสืออ่านสำหรับเด็ก บทร้อยกรองนิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่อง ผาแดง-นางไอ่ คลังวิทยาจัดพิมพ์
- บทร้อยกรองนิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่อง พญาคางคก คลังวิทยาจัดพิมพ์
- นิทานร้อยกรองพื้นบ้านอีสาน เรื่อง อูสา-บารส ได้รับรางวัลชมเชยงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2530
- เบิ่งอุดร สารคดีความรู้เรื่องชุมชนโบราณประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ชนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมอุดรธานี พ.ศ. 2530
- รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง วิถีชีวิต สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และประวัติศาสตร์ชุมชน กรณีไทพวน อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี สนับสนุนทุนวิจัยโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2539
- มรดกสิ่งแวดล้อม และศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี หน่วยงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดอุดรธานี สนับสนุนทุนจัดพิมพ์โดย สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2543
- มองตำนานอ่านอดีต และพิธีกรรมความเชื่อของชุมชนสองฝั่งโขง บทความด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์
- ข้อมูลวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี ภาค 1-2 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สนับสนุนทุนวิจัย พ.ศ. 2539-2543

- แปลตำนานวัดในหลวงพระบาง เจ้าคำหมั้น วงศ์รัตน์ะ สนับสนุนทุนจัดพิมพ์โดย สำนักศิลปะ วัฒนธรรม สถาบันราชภัฏอุดรธานี 2543
- หนังสืออ่านสำหรับเด็ก บทร้อยกรองเรื่อง ช่างตีอ มุลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
- การศึกษาเปรียบเทียบประเพณี 12 เดือน (ฮีต 12) มรดกโลกบ้านเชียง-หลวงพระบาง สนับสนุนทุนศึกษา โดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานการ ท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 5 อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ตำแหน่งทางราชการ

- อาจารย์ผู้สอนภาษาไทย
- พ.ศ. 2521 กรรมการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยครูอุดรธานี
- พ.ศ. 2530-2543 หัวหน้าหน่วยอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี
- พ.ศ. 2539 หัวหน้าโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบัน ราชภัฏอุดรธานี
- พ.ศ. 2539-2543 ผู้อำนวยการ สำนักศิลปะ วัฒนธรรม และหัวหน้าหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี

ผู้เขียนภาพประกอบ

ชาติรี แสงพุ่ม

- จบปริญญาตรีจาก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เป็นวิทยากร สอนการวาดภาพให้กับเด็ก ๆ ในโครงการนิทานเพื่อการพัฒนาเด็ก

ผลงานที่ภูมิใจ

- ผลงานการทำภาพประกอบหนังสือนิทาน ของเด็ก ๆ ในโครงการ
- ปัจจุบันเป็นเจ้าหน้าที่ประสานงาน กิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
- เขียนภาพประกอบ หน้าปกหนังสือ “เมื่อเด็ก ๆ เขียนนิทานตนเอง”
- ชอบวาดภาพ และทำงานศิลปะทุกชนิด

ช่างดี

นิทานภาพพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ

978-974-287-753-8

ผู้เชี่ยวชาญที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ศ.ดร.ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน

ผศ.วิณา วิสะเพ็ญ

คณะกรรมการอำนวยการ

นางทัศนัย วงศ์พิเศษกุล

นางสาวเจียตฉัตรโฉม ปรีพันธ์พจนพิสุทธิ์

นายวัฒน์ชัย วินิจจะกุล

นางสาวนันทนา เจริญภักดี

คณะกรรมการต้นฉบับ

รศ. สุกัญญา สุขฉายา

ผศ.ดร. ขลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ

นายเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป

นายณัฐพร ศรีมุกด์

เรื่อง ผศ.ฤติมน ปริดีสินทิ

ภาพประกอบ ขาดรี แสงพุด

พิสูจน์อักษร นันทธันต์ จิตประภัสสร,

อารีณะ วีระวัฒน์

พิมพ์ครั้งที่ 1 พฤศจิกายน 2551

จำนวนพิมพ์ 3,000 เล่ม

ราคา 125 บาท

เจ้าของโครงการและดำเนินการจัดพิมพ์

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

(องค์การมหาชน) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ส่วนบริการ อาคารเซ็นทรัลเวิลด์

ชั้น 8 Dazzle Zone

โทรศัพท์ 02-257-4300 โทรสาร ต่อ 125

ส่วนสำนักงาน 999/9 อาคารสำนักงานเซ็นทรัลเวิลด์

ชั้น 17 ถนนพระราม 1 โทรศัพท์ 0-2264-5963-65

โทรสาร 0-2264-5966

www.tkpark.or.th

ดำเนินการจัดทำต้นฉบับ

มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก

โทรศัพท์ 0-2805-0202 โทรสาร 0-2805-1308

www.thaibby.in.th

ออกแบบรูปเล่ม จัดพิมพ์ และจัดจำหน่าย

บริษัท แพลน ฟอว์ คิดส์ จำกัด

โทรศัพท์ 0-2575-2828 โทรสาร 0-2575-2558

www.planforkids.com

เหมาะสำหรับเด็กอายุไม่เกิน 9 ปี

เปิดโลกกว้างแห่งการเรียนรู้ บนรากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ส่วนภูมิภาค เป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park) เน้นการถ่ายทอดบทเรียนการจัดการการเรียนรู้ภายใต้บริบทวัฒนธรรมและความสนใจที่สอดคล้องกันของคนในท้องถิ่น เพื่อกระจายโอกาสให้เด็กและเยาวชนไทยสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

โครงการนิทานพื้นบ้าน 4 ภาค เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานเพื่อจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ส่วนภูมิภาคโดยจัดทำเนื้อหาสาระในรูปแบบที่เด็กและเยาวชนสนใจ ซึ่งสามารถสื่อให้เห็นความเป็นตัวของตัวเอง ได้รับรู้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าในท้องถิ่น รวมทั้งการรักษาและสืบทอดมรดกแห่งนิทานพื้นบ้าน

หนังสือชุดนิทานพื้นบ้าน 4 ภาค ประกอบด้วยนิทานภาพสำหรับเด็กอายุไม่เกิน 9 ปี และวรรณกรรมสำหรับเยาวชนอายุ 9 ปีขึ้นไป สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ดำเนินการจัดพิมพ์แล้วเสร็จ และกระจายเผยแพร่ทั่วประเทศแล้ว ดังนี้

☀️ นิทานภาพภาคใต้ จำนวน 6 เรื่อง

จารอเก็ดอ

เมืองน้อย
อยู่ที่ไหน

ไก่โกงมูสัง

ซิง : เจ้าป่า
ผู้กล้าหาญ

เปาะแซเดาะ
กับซามะ

ไข่น้อยกับแพะน้อย
ในวันฮารีรายอ

☀️ วรรณกรรมเยาวชนภาคใต้ จำนวน 6 เรื่อง

ซาโก

พระเศวต
สุรคชาธาร

รายขอมนแฉ

จาโต : เล่ห์กล
บนกระดาน

วัดถ้ำคูหาภิมุข

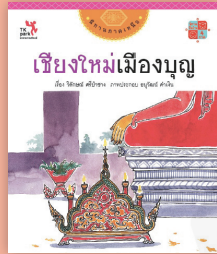

แดนคนธรรม

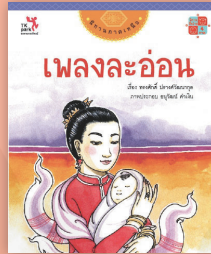
☀️ นิทานภาคเหนือ จำนวน 5 เรื่อง

ห่าสหายปราบยักษ์

เสียงใหม่เมืองบุญ

เพลงละอ่อน

พ็อ...ไก่ผู้พิชิต
พระอาทิตย์

ดาววิโก๋น้อย

☀️ วรรณกรรมเยาวชนภาคเหนือ จำนวน 7 เรื่อง

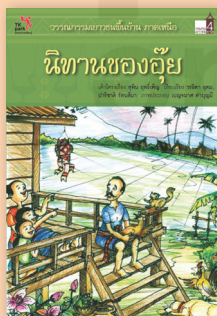
ผู้เฒ่าเล่าไว้

จันตะคาด

สุวรรณเมกมะ
กับ หมานคนคำ

นิทานของอู๋ย

อ้อมล้อมต่อมคำ

ผีมาบ้อง

กำพ้อบัวทอง

🌿 นิทานภาพภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 เรื่อง

ช้างตื้อ

อีเก็งเดือนดาว

เมืองมหาสารคาม

เสียงฮักเสียงแพง

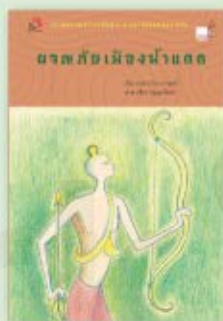

ฮืดลิบสอง

🌿 วรรณกรรมเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7 เรื่อง

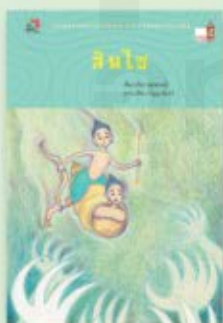
ผีดิบพื้ม

ผจญภัยเมืองฟ้าแดด

อภินิหารบาดาลนคร

สินไซ

ท้าวซ้อหล้อ

ตำนานจูลูกข่างฮ้าง กับนางฮ้าง

เรื่องเล่าเจ้ากำพำ

ถูกข้างดี ถอดว่ามีพลังเหนือผู้อื่น
เที่ยวเกเรระรานสัตว์น้อยใหญ่จนไม่มีใครอยากคบ
แม่พ่อแม่ตกเดือนก็ไม่เชื่อฟัง
จนวันหนึ่งข้างดีก็ได้รับบทเรียน
ที่ทำให้หยุดคะนองและทวนคิดถึงคำสอนของแม่

park
อุทยานการเรียนรู้

นิทานภาพสำหรับเด็กอายุไม่เกิน 9 ปี

ISBN 978-974-287-753-8

9 789742 877538

125.-